

Installatie leden Provinciale Staten, 28 maart 2019 in Statenzaal in Gouvernement aan de Maas

Welkom aan u allen hier in de Statenzaal van Limburg.

Het bronsgroene Limburg waar het nachtegaaltje - al meer dan 100 jaar - voor iedereen even mooi zingt.

En uiteraard een speciaal welkom voor u die samen de 25^e Staten gaat vormen.

Als uw voorzitter voor de komende vier jaar, wil ik u allereerst van harte feliciteren.

De Limburgse kiezer heeft voor u allen afzonderlijk gekozen. U heeft een zetel gewonnen! En daar mag u trots op zijn.

Ik noemde u zojuist de 25e Staten; ik moet dat nuanceren: dit is geteld vanaf de introductie van het algemeen kiesrecht voor alle mannen in 1917 én het moment dat ook vrouwen hun stem mochten uitbrengen. En dat was pas vanaf 1 januari 1920...

Overigens nadat mijn voorganger-gouverneur Charles Ruys de Beerenbrouck zich in zijn eerste regeringsverklaring van november 1918 nadrukkelijk had uitgesproken vóór dat vrouwenkiesrecht.

Dus wie weet hoe lang Nederland hierop had moeten wachten als er toen niet voor het eerst een Limburgse en katholieke minister-president aan het roer had gestaan.

Maar, dames en heren, al kregen vrouwen pas in 1920 het actieve kiesrecht, in 1919 bezaten ze wel al dat passieve recht. Ze mochten wél gekozen worden

En daar wist toen Maria Geijs-Rappange voor te zorgen. Geboren in Amsterdam, maar getrouwd met een mijnwerker uit Heerlen, wist zij 100 jaar geleden als eerste vrouw een zetel in de Limburgse Staten te veroveren.

Vandaag – 100 jaar later – mag ik 13 vrouwen verwelkomen. Dat zijn er ieder geval al twee méér dan in de vorige Staten, maar door de bank genomen heeft u hier toch nog met meer mannelijke collega's te dealen dan elders in het land¹.

Ik zou zeggen: dames, laat zien wat u waard bent en zorg dat er nog veel meer Maria Geijs's opstaan voor de volgende provinciale verkiezingen in 2023.

Overigens werd over die allereerste vrouw in de provinciale politiek destijds geen woord vuil gemaakt.

Niet in de provinciale pers, maar ook niet tijdens haar eerste Statenvergadering in de zomer van 1919.

De gouverneur van toen – Eduard Baron van Hövell tot Westerfliet – wenste gewoon alle ‘toegelatenen’ geluk met hun benoeming tot lid der Provinciale Staten.

Een welkomsttoespraak zoals u die nu krijgt, zat er toen nog niet in.

Al werd er tijdens die allereerste Statenvergadering wél een andere toespraak uitgesproken. En wel door een Statenlid dat een pleidooi hield voor een zekere continuïteit.

En dat ging in dat geval om Limburgers die heel graag Nederlanders wilden blijven. En het zéker zouden waarderen als deze nieuwe Staten zich óók zouden uitspreken tégen annexatie door de Belgen. Net als de vorige Staten.

En wie zich nu begint af te vragen, wáár ging dít over?

Dit ging over een België dat na de Eerste Wereldoorlog, als compensatie voor geleden oorlogsleed, Limburg wilde terugkrijgen.

Terugkrijgen omdat wij eerder – tussen 1830 en 1839 – óók Belg waren geweest en dat ook lange tijd hadden willen blijven..

Maar de tijden waren veranderd. We waren té blij dat dat we als onderdeel van een neutraal land die afschuwelijke oorlogsdans hadden ontsprongen...

Voor wie hier vandaag echt nieuw is – we verwelkomen hier vandaag maar liefst 30 nieuw gekozen Statenleden – maar voor wie hier dus echt nieuw is, vraagt zich wellicht af: hoor ik nou de gouverneur of een historicus?

Ik neem u dat niet kwalijk. Want het is inmiddels twee Statenperioden geleden dat ik me bij mijn eigen installatie heb gepresenteerd als de eerste gouverneur van Limburg die van opleiding historicus is.

“U zult daar nog spijt of plezier van krijgen’, zo liet ik toen mijn toehoorders weten.

Maar voor mij is dit dus het tweede Limburgse parlement dat ik sinds mijn aantreden mag installeren.

En aangezien er inderdaad zoveel nieuwe gezichten zijn, herhaal ik een aantal zaken die de 17 herkozen Statenleden – als het goed is – zich toen al in de oren hebben geknoopt.

Zoals de kwestie **'wie'** u hier nu gaat vertegenwoordigen...

De Limburgse kiezer heeft voor u gekozen, zo zei ik juist. Dat klopt en daar heb ik u ook van harte mee gefeliciteerd...

Maar, dames en heren, al heeft die kiezer speciaal voor uw partij of zelfs speciaal voor u gekozen, vanaf vandaag vormt u sámen de stem van alle Limburgers.

Neemt u sámen besluiten die alle Limburgers aangaan.

Dus óók voor de kiezer die **niet** voor u gekozen heeft.

Plus, zij die niet hebben gestemd. Want al trok dit keer iets meer dan de helft van de stemgerechtigden wél naar het stemlokaal, u zit hier óók voor die kleinere andere helft.

Én voor de stemlozen.

Kortom: u zit hier dus écht voor álle Limburgers.

En dat zijn allemaal Limburgers die – vanuit hun verknocht zijn aan Limburg – goed in de gaten houden wat u hier uitspookt.

En dan kom ik als vanzelf bij **'hoe'** u hier gaat vertegenwoordigen

Want in feite woont u de komende vier jaar in een glazen huis...

Elk debat dat u voert, elk voorstel dat u doet, elk besluit dat u neemt, álles kan de Limburger volgen.

Hetzij op de publieke tribune, hetzij via de livestream, hetzij via de media...

Net zo zichtbaar is de manier waarop u hier samen aan de slag gaat. Iedereen kan zien hoe u met elkaar omgaat, hoe u elkaar aanspreekt, hoe u op elkaar reageert...

Wees u dus zeer bewust van de impact van uw 'tone of voice'. Vergeet niet dat Limburgers niet écht van het bekvechten zijn. Limburgers houden van goede omgangsvormen, van respect...

Net zoals u zich bewust moet zijn of blijven van het vergrootglas dat burgers – dus ook Limburgers – over uw persoonlijk gedrag als volksvertegenwoordiger leggen.

Sámen heeft u een hele grote verantwoordelijkheid in de beeldvorming van Limburg op het terrein van integriteit.

Hiervoor bestaat een heel arsenaal – u gaat er nog mee kennismaken: een gedragscode, een protocol, een Statencommissie, een externe Adviseur Integriteit, noem maar op – maar ondanks zo'n compleet arsenaal kan het helaas nog steeds misgaan.

De herkozenen hier kunnen vertellen hoe zeer dat in zo'n geval drukt op de schouders van álle Statenleden.

Dames en heren, ik heb me destijds niet alleen gepresenteerd als een gouverneur met een geschiedenis-tic maar ook als een leergierige gouverneur die die anderen graag laat scoren: de bal graag voor uw voeten legt, maar hoopt dat u de doelpunten niet gaat missen.

Vandaag kan uw vraag dan nog zijn: hoe, en op welke terreinen, kan ik dan de komende jaren het beste scoren?

Bij het 'hoe' verwijs is graag naar de bewezen Rijnlandse aanpak. En dat is een aanpak – of beter een bestuursstijl, onze bestuursstijl – waarin de provincie de kar niet alleen trekt.

Niet alléén, maar zovéél als mogelijk sámen met partners in een gezamenlijke gedragen maatschappelijke verantwoordelijkheid

Een goed voorbeeld van die Rijnlandse aanpak is hoe de provincie, samen met ondernemers en samen met 'onderwijs en onderzoek' tekent voor onder meer de vier *Brightlands*-campussen die Limburg nu rijk is. En waarmee een stevige basis is gelegd voor een robuuste kenniseconomie in Limburg.

Een ander mooi voorbeeld van onze Rijnlandse stijl is de Sociale Agenda zoals die door heel wat Limburgse partijen samen is opgetuigd. Om het leven van alle Limburgers een stuk 'beter en gezonder' te maken.

En als ik u dan antwoord **op welke terreinen** u samen kunt scoren, dan houd ik u eerst de provinciale eenheid voor; de schaal van uw handelen.

En dan herhaal ik letterlijk wat ik vier jaar geleden zei:

Limburg heeft met haar ligging ten opzichte van andere provincies en het buitenland, met haar oppervlakte, haar inwonertal van ruim 1,1 miljoen mensen, eigenlijk een ideale schaal en positie.

We helpen onszelf dus niet om bij grote vraagstukken en thema's meteen in subregio's Midden-, Zuid, of Noord-Limburg te denken; we werken aan één Limburg.

Oftewel: alle onderwerpen die u hier op uw bordje krijgt, hoort u ook echt op provinciale schaal of vanuit provinciaal perspectief te bekijken.

Dus, beste verkozenen, hield ik u net voor hier niet alleen te zitten voor de kiezer die voor u heeft gekozen; zit hier alstublieft ook niet enkel en alleen voor een bepaalde gemeente, niet alleen voor een streek, niet alleen voor Zuid-Limburg, niet alleen voor Midden-Limburg, of niet alleen voor Noord – Limburg...

U zit hier voor héél Limburg.

Voor héél Limburg, en ik voeg daaraan graag toe: én omstreken!

Met onze ligging zoveel dichterbij onze buitenlandse burens dan ons eigen land, zouden we gek zijn als we geen verbindingen blijven zoeken óver de geografische grenzen heen.

Het andere terrein waarop ik u graag zie scoren, is te zorgen dat Limburg stabiel goed blijft draaien, en zich stabiel verder ontwikkelt.

Het Limburg dat u als 25^e Staten nu in handen krijgt, is de 'oogst' van de 24^e Staten.

En dan mag u onthouden: in die vorige periode

- groeide de Limburgse economie als kool, soms zelfs boven het landelijk gemiddelde uit;
- zakte het werkloosheidscijfer razendsnel naar wat nu een historisch laagcijfer is van 3,3 %;
- zette Europa Limburg op de kaart als Innovationleader
- en werd Limburg – nu en in potentie – echt aantrekkelijker om te blijven of te komen wonen, werken en leven.

Oftewel de vorige Staten maakte het echt mogelijk – zoals ik gisteren ook bij hun afscheid zei – dat ik tijdens mijn nieuwjaarstoespraak kon blijven herhalen dat 'het in Limburg eigenlijk best wel lekker loopt'

Waarmee ik niet wil zeggen dat er geen ruimte is voor vernieuwing. In tegendeel. De Limburgagenda 2030 die samen met de samenleving is ingevuld, droeg zelfs als motto “Angst voor Vernieuwing? Ik ben vooral bang dat alles hetzelfde blijft.”

Maar wat ik wél wil herhalen is dat het met ‘Limburg best wel lekker loopt’. En dat Limburg – net als 100 jaar geleden met die Belgische annexatiekwesitie – helemaal niet zit te wachten op onzekerheid of onduidelijkheid. Als burger – dus ook Limburger – heb je ook recht op stabiliteit en continuïteit; op een betrouwbare overheid waarmee je graag een partnerschap sluit.

Waarmee ik overigens niet wil suggereren dat u hier enkel op ‘een best wel goedlopende winkel’ hoeft te passen. In tegendeel.

Limburg staat voor voldoende – en hele grote – uitdagingen om stevig uw tanden in te zetten. Om te beginnen met de energie-transitie waarmee u al snel aan de bak moet.

Aan de slag, zou ik dus al bijna zeggen.

Maar eerst heb ik nog een uitsmijter die ik ook vier jaar geleden serveerde.

Want net als toen, kopte ook de pers een paar weken geleden: “Limburgse Statenleden zijn weer het vaakst afwezig.”

Al kon diezelfde pers daar nu wel aan toevoegen dat het verzuim iets was gedaald.

Maar ook nu wil ik die cijfers relativeren. Vele majeure projecten – ook meer en groter dan in andere provincies – maken een volle agenda, en zorgen dus ook voor gemiddeld meer vergaderingen en Statenactiviteiten.

Het gaat dus wel iets van u vragen. Zoals ik het ook vier jaar geleden zei: “enkel flierefluitend gaat u dit niet lukken.” De werkdruk ligt met 15 á 20 uur per week best wel hoog.

Gisteren heb ik de vorige Staten zelfs voorgerekend dat ze samen zo’n kleine 40 duizend uren hun best hebben gedaan voor Limburg en de Limburgers.

En dan kijk ik ook even bewust naar het thuisfront, dat nu trots op de publieke tribune zit.

Die enorme inzet voor Limburg kan betekenen dat u het bij u inwonend Statenlid wel eens een keertje aan tafel zult missen en dat kinderen wellicht vragen wie die spreekwoordelijke man of vrouw is die op zondag het vlees komt snijden. U moet dan maar denken: het is voor de goede Limburgse zaak.

Terug kan hij of zij niet meer, want de eed of gelofte is al uitgesproken.

Laat het een - al dan niet schrale - troost zijn, dat ik u als gouverneur, namens alle Limburgers, al bij voorbaat véél dank zeg voor uw bereidheid om uw Statenlid de ruimte te geven voor ons Limburgers te schitteren.

Dames en heren, beste verkozenen, ik begon met u te feliciteren met uw verkiezingswinst, laat mij u nu afsluitend feliciteren met uw Statenlidmaatschap.

U heeft daarmee een bijzonder eervolle job in handen, waarop u bijzonder trots mag zijn, dat u die mag vervullen.

U voegt zich daarmee in een traditie van mannen en vrouwen die vanuit een intrinsieke motivatie, vanuit de liefde voor Limburg, hebben willen bouwen aan een prachtige provincie.

Dat is uw voorgangers aardig gelukt, maar dat werk is tevens nooit af. Er blijft genoeg te doen. Méér dan genoeg.

Dames en heren,

Gisteren gaf ik als dank aan alle Statenleden een eikenboom.

Een eikenboom als symbool voor het bronsgroene eikenhout dat zij samen hadden opgepoetst en verrijkt, door te zaaien en te oogsten voor ons mooie Limburg.

Het bronsgroene eikenhout uit ons 110 jaar oude volkslied. Wie weet geef ik ú over vier jaar wel het nachtegaaltje uit dit vertrouwde lied cadeau.

De nachtegaal die u dan natuurlijk niet opsluit in een kooitje, maar haar vleugels laat spreiden om voor iedereen van Molenhoek tot Mesch, van Vaals tot Venray even mooi te blijven zingen.

Ik zie uit naar een goede samenwerking en vier mooie jaren voor Limburg!

Aon de geng!

ⁱ In cijfers: 13 is ruime kwart (27,6%) van de zetels, terwijl het landelijk gemiddeld op één derde ligt (33,2%)